Od pola do talerza - czyli dlaczego agroekologia jest tak ważna !

Rebooting the Food System

OTWARTY PLAN

REBOOT FOOD

Co-funded by the European Union

Z czym kojarzy się słowo agroekologia?

OTWARTY PLAN

REBOOT FOOD

Co-funded by the European Union

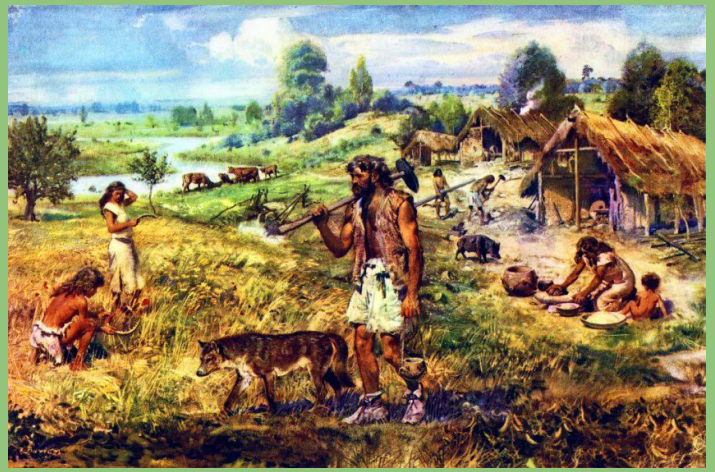
Zanim o agroekologii, trochę o historii agrarnej

1. REWOLUCJA NEOLITYCZNA
   (10 000 lat p.n.e.)
2. REWOLUCJA MECHANICZNA
   wiek XVII - do lat 20 XX w.
3. ZIELONA REWOLUCJA
   LATA 60. XX w.
4. WSPÓŁCZESNE ROLNICTWO PRZEMYSŁOWE

Rewolucja neolityczna 10 000 p.n.e.

- Przejście od zbieractwa i łowiectwa do rolnictwa (koczowniczy tryb życia)
- Rozwój technologii
- Zmiana trybu życia na osiadły

Rewolucja mechaniczna XVII-XIX w.

- Zmiana organizacji pracy z ręcznej oraz opartej na pracy zwierząt na mechaniczną
- Rozwój technologii i nowoczesnych metod upraw

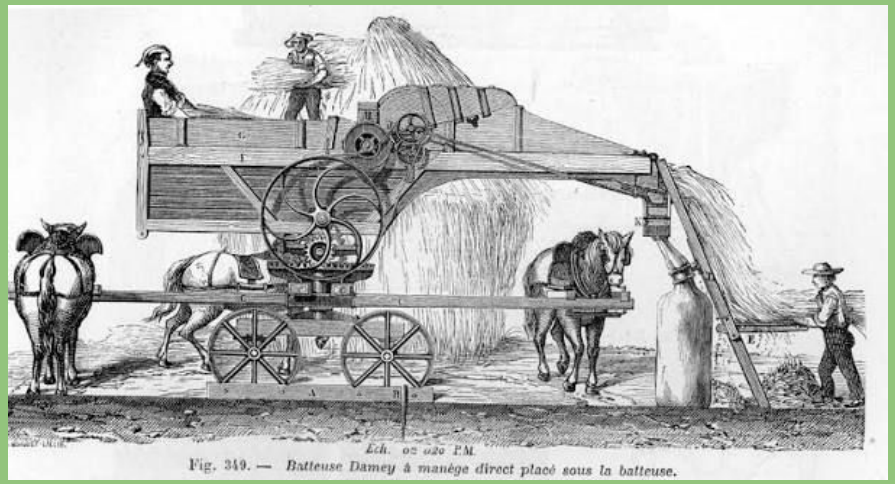

Fig. 349. — Batteuse Damey à manège direct placé sous la batteuse.

Zielona rewolucja lata 60. XX w.

Wprowadzenie innowacji naukowych na etapie doboru nasion

Skupienie się na uprawach dających największe plony poprzez zastąpienie tradycyjnych odmian roślin, nowymi wysokoplennymi gatunkami (stworzonymi laboratoryjnie poprzez krzyżówki różnych odmian)

Cele Zielonej rewolucji:

- zwiększenie produkcji żywności
- ograniczenie głodu i niedożywienia,
- podniesienie wydajności upraw,
- wprowadzenie nowoczesnej technologii upraw

Monokultura

- Jednolity gatunek roślin uprawiany na dużej powierzchni
- Powtarzanie tego samego cyklu uprawy co roku

Płodozmian

- Naprzemienne uprawianie różnych gatunków roślin na tym samym polu
- Unikanie uprawy tej samej rośliny w kolejnych latach

Bioróżnorodność to bogactwo gatunków roślin, zwierząt i mikroorganizmów oraz różnorodność ich środowisk życia.

Monokultura przypomina pustynię lub trawnik - z zewnątrz zielony, ale bez życia pod spodem.

Skutki zielonej rewolucji

+ Znaczny wzrost produkcji żywności i plonów

+ Ograniczenie głodu i niedożywienia w wielu krajach

+ Upowszechnienie nowoczesnych technologii rolniczych

+ Poprawa bezpieczeństwa żywnościowego na świecie… (dyskusyjna)

+ Rozwój infrastruktury rolniczej i edukacji rolników

− Problemy zdrowotne i środowiskowe związane z chemią rolniczą

− Zwiększenie różnic społecznych – korzyści głównie dla większych gospodarstw

− Spadek bioróżnorodności

− Uzależnienie rolników od zakupu nasion, nawozów i środków ochrony roślin

− Zubożenie gleby i degradacja środowiska

=

Rolnictwo konwencjonalne

Początek rolnictwa przemysłowego

- Monokultury (jeden gatunek na wielkich polach)
- Intensywne użycie chemii i maszyn
- Intensywna hodowla zwierząt
- Nacisk na wydajność, nie na równowagę ekologiczną
- Mniejsze zatrudnienie ludności lokalnej
- Bardzo duże gospodarstwa i hodowle (tzw. farmy przemysłowe) i zjawisko land grabbing'u

Dzisiejsza hodowla zwierząt

Wyobrażenie:

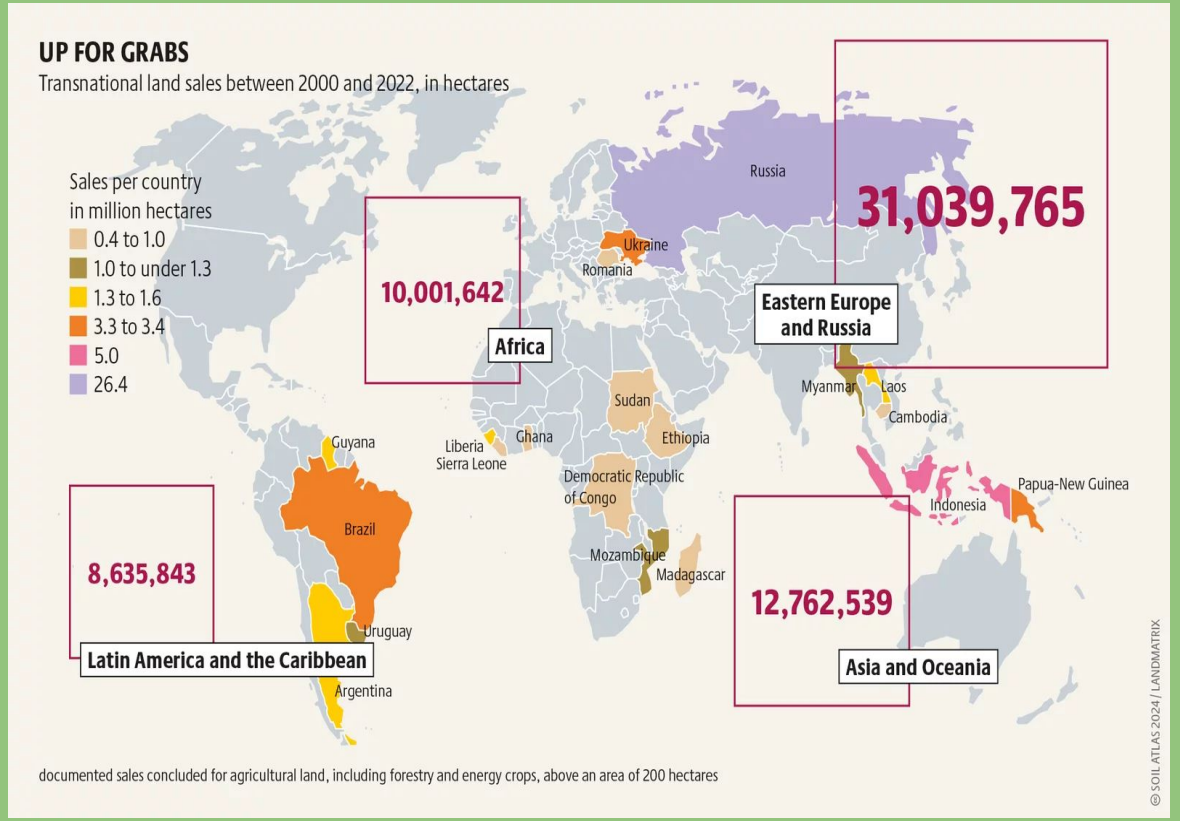
Dzisiejsza przemysłowa hodowla zwierząt

Land grabbing

Przejmowanie na dużą skalę gruntów rolnych w krajach globalnego Południa przez zagraniczne korporacje, fundusze inwestycyjne i rządy innych państw.

Land grabbing

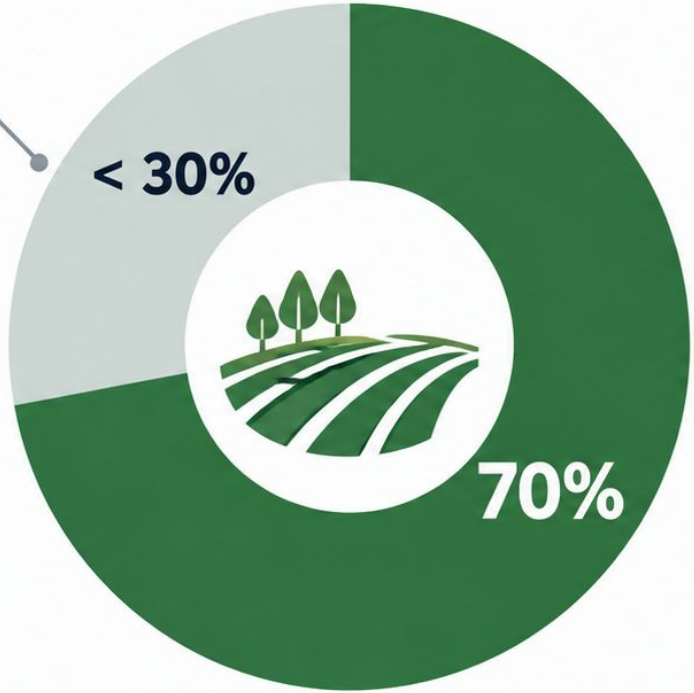
- Najwięcej takich transakcji ma miejsce w **Afryce Subsaharyjskiej, Azji Południowo-Wschodniej i Ameryce Łacińskiej**
- Ziemia jest często przeznaczana pod **uprawy eksportowe i biopaliwa**, a nie lokalną produkcję żywności
- Różnorodne gospodarstwa są zastępowane przez **wielkie monokultury przemysłowe**
- Intensywna produkcja może prowadzić do **degradacji gleby i utraty bioróżnorodności**
- Szczególnie mocno skutki utraty dostępu do ziemi odczuwają **lokalne społeczności, w tym kobiety odpowiedzialne za produkcję żywności dla rodzin**

Koncentracja ziemi rolnej

Ponad **70%** gruntów rolnych na świecie jest użytkowanych przez zaledwie 1% największych gospodarstw.

pozostałe 99% gospodarstw

1% największych gospodarstw

Jak rozumieć te procenty?

Podział światowej ziemi ornej

ok. 12%	<18%	>70%
84% najmniejszych gospodarstw	15% pozostałych małych i średnich gospodarstw	1% największych gospodarstw

Podział według użytkowanej ziemi

Transport produktów rolnych

- Wiele produktów trafia do nas z odległych krajów
- Zanim znajdą się w sklepie, pokonują tysiące kilometrów
- To wiąże się z transportem, zużyciem paliwa i emisją spalin

Karta pracy - Ile kilometrów ma mój obiad?

OBLICZANIE ODLEGŁOŚCI W KILOMETRACH JAKĄ PRZEBYŁY DLA NAS POSZCZEGÓLNE SKŁADNIKI:

2 350	+ 2 000	+ 8 000	+ 1 000	= 13 350 km

Przewaga rolnictwa przemysłowego

1

Duża skala produkcji

Pozwala wytwarzać dużo żywności naraz.

2

Mechanizacja i automatyzacja

Zmniejszają nakład pracy ludzi.

3

Specjalizacja i standaryzacja

Przyspieszają produkcję i ułatwiają organizację pracy.

4

Niższe koszty jednostkowe

Obniżają cenę pojedynczego produktu.

5

Silna pozycja rynkowa

Ułatwia konkurowanie z lokalną żywnością.

Ale czy niska cena pokazuje pełny koszt dla ludzi i środowiska?

Ukryte koszty rolnictwa przemysłowego

- Degradacja i zanieczyszczenie gleby,
- Spadek bioróżnorodności,
- Duże zużycie wody pitnej
- Emisje związane z transportem na duże odległości,
- Uzależnienie od importu żywności i długich łańcuchów dostaw,
- Większa podatność na kryzysy, wojny, susze czy przerwanie transportu,
- Być albo nie być lokalnych rolników

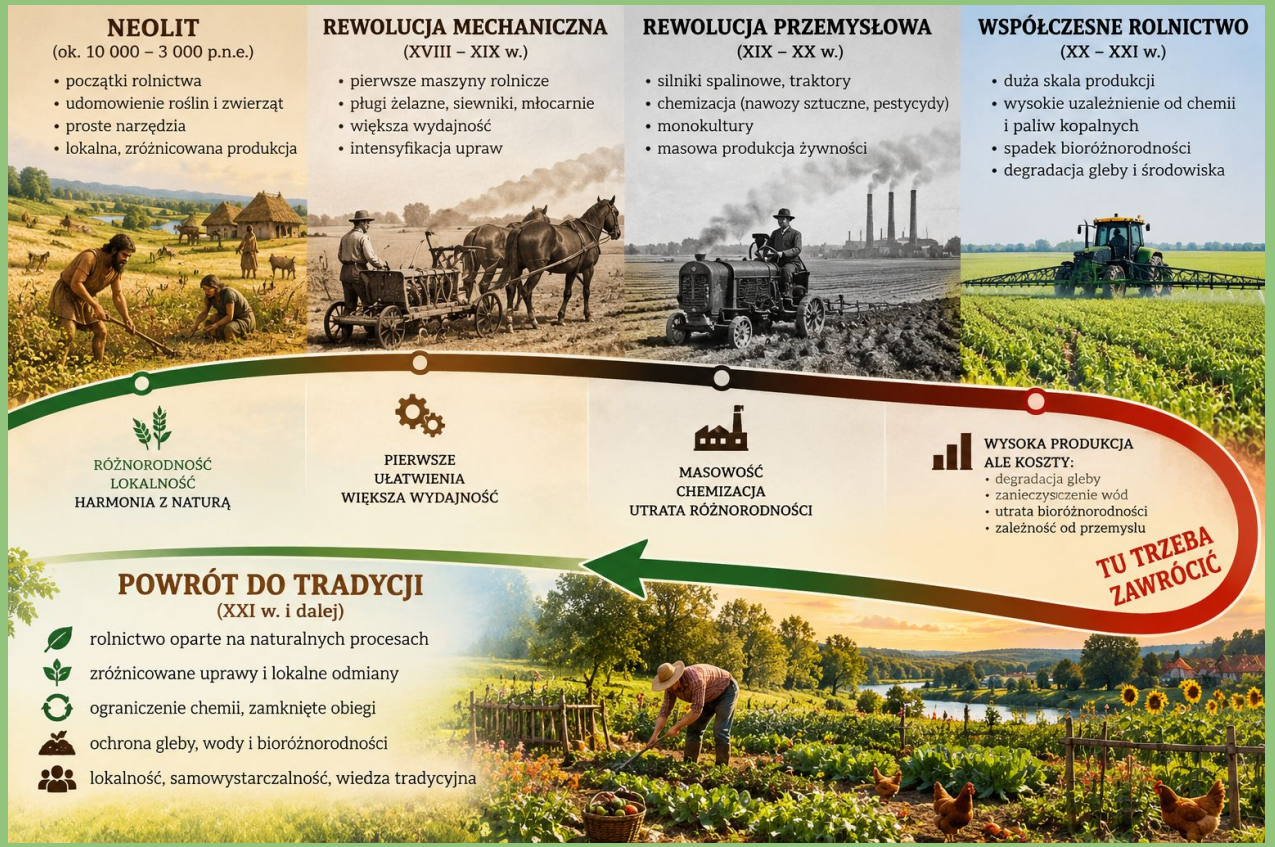
Bezpieczeństwo żywnościowe

według wyliczeń National Farmers' Union (Krajowego Związku Rolników) 14 sierpnia 2024 roku przypadał tzw. Self-Sufficiency Day (Dzień Samowystarczalności Żywnościowej), czyli symboliczny moment, w którym zapasy krajowej żywności w Wielkiej Brytanii by się wyczerpały.

iPES FOOD
AGROECOLOGY
THE NEXT EVOLUTION IN FOOD SYSTEMS

Czy mamy alternatywę dla rolnictwa przemysło-wego?

Podstawy agroekologii:

Współdziałanie a nie eksploatowanie

Tworzenie relacji symbiotycznych między roślinami, zwierzętami, ludźmi i środowiskiem.

🧭

Podstawy agroekologii:

🌱 Zdrowie gleb

Ograniczenie nawozów sztucznych i pestycydów

Podstawy agroekologii:

🐝 Różnorodność biologiczna

Promowanie różnorodności gatunków, odmian i krajobrazów

Podstawy agroekologii:

👩‍🌾 Wiedza lokalna i tradycyjna

Uznanie i wykorzystanie wiedzy rolników oraz społeczności rdzennych

Podstawy agroekologii:

🤝 Sprawiedliwość społeczna /

uczestnictwo i współrządzenie

Podstawy agroekologii:

🌍 Odporność na kryzysy.

Podstawy agroekologii:

🛒 Lokalne rynki

AGROEKOLOGIA

Ekonomiczny

Polityczny

Środowiskowy

Społeczno-kulturowy

Co my konsumenci możemy zrobić żeby wesprzeć lokalne rolnictwo ?

Żywność kupowana bezpośrednio od rolnika może być droższa, ale zmiana naszych nawyków może pomóc znaleźć na nią miejsce w tym samym budżecie.

Podsumowanie zdobytej wiedzy

Sprawdźcie, ile zapamiętaliście z lekcji o agroekologii :)

WZÓR KODU QR

QUIZ KAHOOT

KOD PRZYKŁADOWY — NIEAKTYWNY

Aby otrzymać aktualny kod QR,
prosimy o bezpośredni kontakt
z Fundacją Otwarty Plan.

Każdy wygenerowany kod umożliwia udział maksymalnie 50 osobom.

Dane kontaktowe na ostatnim slajdzie.

#RebootFood

https://www.instagram.com/otwartyplan

https://www.facebook.com/FundacjaOtwartyPlan

Fundacja Otwarty Plan

DANE DO KONTAKTU: magdalena@otwartyplan.org lub gosia@otwartyplan.org

OTWARTY PLAN

REBOOT FOOD

Co-funded by the European Union